

โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาเครื่องมือสำรวจต้นทุนชีวิตเยาวชน เพื่อกำหนดแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด

นายแพทย์สุรียเดว ทวีปาตี นายแพทย์อรรถพล สุคนธาภิรมย์ ณ พัทลุง

นางสาวพรรณนิภา สังข์ทอง และนางสาวสิริวิมล ศาลาจันทร์

บทคัดย่อ

ปัญหา ยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อเยาวชนไทย และส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันด้วย การแก้ไขปัญหาดังกล่าวมักนำเอาปัญหามาเป็นตัวตั้งรวมทั้งปัญหาทางด้าน ยาเสพติดด้วย แต่การเสริมสร้างต้นทุนชีวิตเยาวชนเป็นการทำงานในแนวคิดเชิงบวกหรือปัจจัยสร้างซึ่ง น่าจะเป็นการทำงานที่มีประสิทธิภาพและป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นได้มากกว่า ดังนั้นการพัฒนาเครื่องมือ สำรวจต้นทุนชีวิตเยาวชนเพื่อกำหนดแนวทางการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด ให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ด้วยตนเอง ครอบครัว และชุมชน เพื่อวัดจุดอ่อนของศักยภาพ และเป็นเครื่องมือที่จะช่วยกำหนดกลยุทธ์ใน การสร้างเสริมศักยภาพนั้นๆให้แก่เยาวชนโดยครอบครัว ชุมชน และสังคมในทุกระดับ ทุกชนชาติ ทุกภาษา ย่อมจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่นาคตของประเทศที่จะห่างไกลยาเสพติด และลดพฤติกรรมเสี่ยงประเภท อื่นๆด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย พัฒนาเครื่องมือสำรวจต้นทุนชีวิตเยาวชนเพื่อกำหนดแนวทางการสร้าง ภูมิคุ้มกันยาเสพติด

วิธีดำเนินการวิจัย ดำเนินการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยเครื่องมือสำรวจต้นทุนชีวิตเยาวชนไทยที่ ได้รับการพัฒนาและผ่านขั้นตอนทางระเบียบวิธีวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูล 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเยาวชนทั่วไป (กลุ่มที่ปลอดภัยจากยาเสพติด) เป็นเยาวชนที่อยู่ในสถานศึกษา และกลุ่มเยาวชนกลุ่มเสี่ยง (กลุ่มที่มีความ เกี่ยวข้องกับยาเสพติด) เป็นเยาวชนที่อยู่ในหน่วยงานรองรับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด(สถาน พินิจในหน่วยแรกรับ) มีอายุระหว่าง 14 -18 ปี โดยสุ่มตัวอย่างจากทั้ง 4 ภาคทั่วประเทศไทย แบ่งเป็น ภาคเหนือ 4 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 5 จังหวัด ภาคกลาง 5 จังหวัด ภาคใต้ 4 จังหวัด รวมทั้ง กรุงเทพมหานครและปริมณฑล 4 จังหวัด และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด โดยอาศัยกระบวนการสร้างเสริมต้นทุนชีวิต

ผลการวิจัย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนชีวิต พบว่ากลุ่มตัวอย่างเยาวชนทั่วไป(โรงเรียน)มีคะแนน การเลือกตอบรายชื่อของต้นทุนชีวิต มากกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 33 ข้อจาก 45 ข้อ ในขณะที่กลุ่มเสี่ยง (สถานพินิจ)มีคะแนนการเลือกตอบรายชื่อของต้นทุนชีวิตมากกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ จำนวน 18 ข้อจาก 45 ข้อ ซึ่งจะสังเกตได้ว่ากลุ่มตัวอย่างเยาวชนทั่วไป(โรงเรียน)มีจำนวนข้อที่ผ่านเกณฑ์มากกว่ากลุ่มเยาวชน กลุ่มเสี่ยง(สถานพินิจ)อยู่เกือบสองเท่า และเมื่อวิเคราะห์หาเปอร์เซ็นต์การตอบรายชื่อ หรือ คะแนนการ ตอบรายชื่อของข้อมูลเรื่องต้นทุนชีวิต จะพบว่า 5 อันดับแรกที่กลุ่มเยาวชนทั่วไป(โรงเรียน)ประเมินตนเอง

ว่ามีต้นทุนชีวิตที่น้อยที่สุด ได้แก่ ฉันทันได้ทำกิจกรรมของชุมชนเป็นประจำทุกสัปดาห์หรือร้อยละ 34.52 ฉันทันร่วมทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนเป็นประจำทุกสัปดาห์ ร้อยละ 35.92 ฉันทันร่วมกิจกรรมทางศาสนาเป็นประจำทุกสัปดาห์หรือร้อยละ 52.05 ฉันทันได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนร้อยละ 55.36 และฉันทันทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนทุกวันร้อยละ 65.04 ส่วน 5 อันดับแรกที่กลุ่มเยาวชนกลุ่มเสียง(สถานพินิจ)ประเมินตนเองว่ามีต้นทุนชีวิตที่น้อยที่สุด ได้แก่ ฉันทันได้ทำกิจกรรมของชุมชนเป็นประจำทุกสัปดาห์หรือร้อยละ 33.39 ฉันทันร่วมทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในชุมชนเป็นประจำทุกสัปดาห์หรือร้อยละ 37.39 ฉันทันได้รับมอบหมายบทบาทหน้าที่ที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อชุมชนร้อยละ 44.74 ฉันทันยึดมั่นในพฤติกรรมที่ดี (เช่น หลีกเลี่ยงเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร บุหรี่ สุรา ยาเสพติดและความรุนแรง)ร้อยละ 45.74 และฉันทันทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนทุกวันร้อยละ 47.46 และเมื่อพิจารณาด้านเปอร์เซ็นต์ความแตกต่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีคะแนนความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (P-Value = 0.05) จำนวน 38 ข้อ และเมื่อพิจารณาด้านเปอร์เซ็นต์ความแตกต่าง 5 ลำดับแรกที่ทั้ง 2 กลุ่มที่คะแนนแตกต่างกันมากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนจะมีคะแนนที่สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างจากสถานพินิจ คือ ฉันทัน ยึดมั่นในพฤติกรรมที่ดี (เช่น หลีกเลี่ยงเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร บุหรี่ สุรา ยาเสพติดและความรุนแรง) มีเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างของคะแนนเท่ากับ 47.03 ฉันทัน กล้าปฏิเสธเพื่อนในพฤติกรรมเสี่ยง (เช่น เพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร บุหรี่ สุรา ยาเสพติดและความรุนแรง) มีเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างของคะแนนเท่ากับ 23.99 ฉันทัน อยู่ในสถาบันการศึกษาที่เอาใจใส่ สนับสนุน และช่วยเหลือผู้เรียนได้ดี มีเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างของคะแนนเท่ากับ 23.11 ฉันทัน เอาใจใส่ในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างของคะแนนเท่ากับ 20.39 และฉันทัน ทำการบ้านหรือทบทวนบทเรียนทุกวัน มีเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างของคะแนนเท่ากับ 17.58 ตามลำดับ

ข้อสรุป จากการสรุปผลการศึกษาทั้งหมด ทำให้ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายที่สำคัญสำหรับการป้องกันยาเสพติดในวัยรุ่น 4 ข้อ คือ 1. **ต้องมีอนาคต** ด้วยพลังสร้างปัญญา โดยโครงการเรียนเพื่ออาชีพ เพื่อให้เด็กทุกคนต้องมีอนาคต และเด็กที่มีปัญหาในการเรียนในระบบสามารถเรียนเพื่อมุ่งหมายอาชีพ 2. **ต้องมีคุณค่า** ด้วยพลังตัวตนที่เข้มแข็ง เสนอโครงการจิตอาสา วัยรุ่นทุกคนมีคุณค่าในตนเอง ต้องมีกิจกรรมต้องเปิดโอกาสให้เด็กคิดเอง ทำเอง โดยได้ประโยชน์ต่อชุมชน และมีผู้ใหญ่คอยให้กำลังใจ และคำชื่นชมรวมทั้งงบประมาณหรือทรัพยากรตามจำเป็น 3. **ต้องมีทักษะ** ด้วยพลังครอบครัว เสนอโครงการกระบวนการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมของเด็ก เยาวชน และครอบครัว (ห้องเรียนพ่อแม่ ลูก) วัยรุ่นเริ่มมีความคิดของตนเอง และมีความรู้สึกอยากเป็นตัวของตัวเอง อิศระมากขึ้น ฉะนั้นวัยรุ่นทุกคนต้องมีทักษะที่จะได้เรียนรู้วิธีการควบคุมอารมณ์ การจัดการความเครียด ลดความรุนแรง รู้จักการใช้สติ ไตร่ตรองก่อนที่จะตัดสินใจ และ 4. **ต้องมีแบบอย่าง** ด้วยพลังชุมชน โครงการปลอดบุหรี่/เหล้า ปลอดยาเสพติดจริงๆ ในครอบครัว และชุมชน โดยดึงศาสนาเข้ามาเป็นศูนย์กลางในการดำเนินการอย่างเป็นทางการ วัยรุ่นทุกคนต้องมีแบบอย่างที่ดีให้ทำตามได้ และถือเป็นแบบฝึกหัดชีวิต ฉะนั้นวัยรุ่นทุกคนต้องมีแบบอย่างด้วย

*****